

UDK: 65.012.23:339.94:061.1EC:368.811:339.9:658,168.3: 368.025.4:339.1

Mr Miloš M. Petrović¹

PRIKAZ INOSTRANOG ČLANKA

PERSPEKTIVE EVROPSKOG OSIGURANJA – 2017. KAO PRILIKA ZA PONOVDNU PROCENU

Analiza nekoliko evropskih stručnjaka grupacije „Ernst & Young“ pokazuje da se evropski osiguravači u 2017. godini nalaze na prekretnici, naročito usled spoljnih izazova, finansijske krhkosti i pojačane konkurencije, čemu doprinose i varijabilni prihodi i tržišna potražnja. S druge strane, analiza pokazuje da osiguravači dobijaju priliku da izvuku korist od tehnoloških inovacija i izmenjenim preferencijama osiguranika, kako bi mogli da obezbede dalji razvoj poslovanja. Nasuprot promenama u domenu politike, ekonomije i regulative, evropski osiguravači moraće ponovo da ispituju svoje strategije, usluge i poslovne modele kako bi izdržali trku na tržištu koje se brzo razvija. U tom smislu, 2017. autori posmatraju kao godinu za planiranje usmereno ka izmenjenom tržištu koje bi moglo da nastupi do 2020. godine.

Pojačana ekonomska i politička nesigurnost

Evropa je u 2017. godini i dalje suočena sa slabim rastom. Novi politički pritisci mogli bi da uspore oporavak, što podiže rizik od nižeg poslovnog učinka i slabije stope održivosti za osiguravače. Nestabilni monetarni uslovi, uporna

¹ Autor prikaza je doktorand na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu

I-mejl: petrovic1milos@gmail.com

Rad je primljen: 22. 05. 2016.

Rad je prihvaćen: 25. 05. 2017.

nezaposlenost i nizak rast plata i prihoda takođe će uticati na delatnost osiguranja u smislu umanjenja štednje. Striktniji državni budžeti u kombinaciji s dužim životnim vekom vode jačanju potražnje za penzijskim i zdravstvenim uslugama, ali ugovaranje takvih usluga vodi i većim rizicima i troškovima za osiguravače. Funta i evro doživeli su devaluaciju u odnosu na dolar nakon odluke britanskih građana da istupe iz Evropske unije. Tržišta akcija takođe su ispoljila ranjivost, koja se nastavlja i u 2017. godini uporedo s nimalo jednostavnim pregovorima i početkom procesa istupanja Britanije iz EU. Dalja nestabilnost tržišta finansija dodatno će uticati na tokove investicija i kapitala u evrozoni, što može voditi i snižavanju rejtinga osiguravača. To takođe može uticati na aktivnosti poput spajanja i akvizicija u 2017, gde firme koje slabije posluju mogu postati lakše mete za akvizicije, dok firme srednjeg obima mogu nastaviti u pravcu spajanja radi poboljšanja konkurentnosti. Ti novi pritisci stvaraju najkritičniji postkrizni makroekonomski izazov za delatnost osiguranja: niske kamatne stope. Očekuje se da će dugoročne stope u Evropi ostati na niskom nivou, u zavisnosti od pozicije kapitala i zarada. Sposobnost osiguravača da na to odgovore prilagođavanjem cena, efikasnijom štednjom i investicionim strategijama ostaće obeležje 2017. godine. Osiguravači života su još ranjiviji, imajući u vidu odnos garantovanih usluga u njihovim računovodstvenim knjigama i osetljivog nivoa kamatne stope u realnom poslovanju. Osiguravači života u Evropi održali su obazriv investicioni odnos u proteklim godinama. Ipak, apetit za višim prinosima i dugoročnim investicijama (npr. nekretnine, infrastruktura itd), ali i investicije u privatne ekonomske i hedž-fondove, najverovatnije će zabeležiti rast u 2017. godini. Takve investicione strategije biće najizvesnije za velike igrače, ili one s fokusom na posebne oblike investicija, i najverovatnije će nastaviti da imaju ograničen udeo u ukupnom investicijskom portfelju kompanija.

Uticaji Bregzita i globalizacije

Bregzit i uticaji globalizacije u 2017. godini imaće ograničeni direktni uticaj na osiguravače. Za kompanije iz Ujedinjenog Kraljevstva, tj. za menadžment „Lojda“ i drugih globalnih igrača, Bregzit će biti prilika da se ispita poslovanje u Evropskoj uniji. Ipak, očekuje se da troškovi restrukturiranja budu marginalni, a organizacione izmene mogle bi da vode strateškim prednostima. Za osiguravače iz Evropske unije, Bregzit može značiti mogućnost za firme u smislu većeg pristupa talentu ukoliko evropski radnici odluče da se vrate natrag na kontinent. Postojeći propisi, kao i oni koji su u proceduri ili pripremi, pomoći će da uslovi po uzoru na „pasoške privilegije“ ostanu dostupni firmama iz Ujedinjenog Kraljevstva koje posluju u Evropi (putem provizorne ekvivalencije iz Solventnosti II i prava trećih strana na osnovu Direktive o finansijskim instrumentima (MiFID) II od 2018).

Takođe, Međunarodno udruženje supervizora u osiguranju (IAIS) i njegovo tumačenje Solventnosti II kao osnova za međunarodne standarde u domenu kapitala ići će naruku jednakom tretmanu za evropske firme koje posluju u Britaniji, kao i obratno. Ipak, ono što je veća nedoumica u ovom trenutku jeste pitanje da li Bregzit predstavlja početak globalnog talasa ekonomskog nacionalizma i populizma koji može naškoditi poslovanju u Evropi. Sudeći po ekonomisti dr Nurijelu Rubiniju, na razvijene privrede Bregzit deluje kao snažan populistički i nacionalistički talas protiv globalizacije, slobodne trgovine, migracije radnika i poslovanja izvan granica. Rast populizma poseban je razlog za brigu u evropskim zemljama u kojima će se 2017. godine održati izbori; u trenutku pisanja ovog članka, stupanje na dužnost Emanuela Makrona kao predsednika Francuske donelo je određenu dozu optimizma evropskoj političkoj eliti, premda ostaje još više izbornih ciklusa u drugim evropskim zemljama. Ipak, pojačani politički rizik u privredama koje su dugo smatrane bastionima političke stabilnosti mogli bi da utiču na percepciju rizika poslovanja i da utiču na državne akcije, što može voditi ponovnom oživljavanju krize evra i uticati na to da se obnove strahovi od raspada Evropske unije. Ipak, ima i znakova koji upućuju na suprotno, imajući u vidu pobjede proevropskih političara u Austriji i Francuskoj. Nacionalistička ekonomska politika koju je zagovarao predsednik SAD Tramp takođe bi mogla značajno da odjekne u Evropi. Pojačani protekcionizam u Americi mogao bi da oslabi rast evropskih tržišta osiguranja i njihovih trgovinskih partnera, kao i da utiče na kurs i na ranjivost tržišta. Ipak, ukoliko se smanje korporativne takse u SAD, osiguravači bi mogli da profitiraju zahvaljujući većem rastu i dugoročnim kamatnim stopama u toj zemlji.

Zaključci: uticaj spoljnih faktora na evropska tržišta osiguranja u 2017. godini

Autori predviđaju da će u domenu ekonomije i politike niske kamatne stope ostati najjači izazov za evropske osiguravače, naročito one s visokim nivoima garantovanih usluga u svojim računovodstvenim knjigama. Takođe, političke promene u Evropi i Americi mogle bi da uspore ekonomski oporavak i utiču na ranjivost finansijskih tržišta.

Jak izazov za osiguravače biće i transpozicija različitih direktiva u domenu finansija u nacionalna zakonodavstva. Takođe, vrlo bitan izazov predstavljace i očekivanja osiguranika u smislu digitalnog pristupa i transparentnosti, posebno u domenu osiguranja vozila i domaćinstava. Jači finansijski položaj i uticaj generacije rođene početkom novog milenijuma (tzv. millenials), u kombinaciji s jačanjem tehnologije osiguranja (InsurTech), uticaće na osiguravače da bolje osmisle svoje strategije i popravne iskustva osiguranika. Među vrlo jake rizike ubrajaju se i sajber

rizici, koji će uticati na osiguravače da što veću pažnju obraćaju na bezbednost, pre svega u smislu softverskih rešenja, ali i razvoja novih usluga osiguranja usled sajber rizikā. Pored sajber rizikā, tehnološki napredak omogućiće osiguravačima da unaprede efikasnost i razviju nove usluge, poslovne modele i kanale distribucije. Osiguravači će sve više pažnje obraćati na pametne tehnologije u cilju ubrzanja digitalne transformacije.

Strateške posledice promene propisā i pojačane konkurencije usled pojave novih igrača uticaće na jaču konsolidaciju tržišta i restrukturisanje. Osiguravači će nastaviti da istražuju primenu InsurTech i razvoj u pravcu strateških partnerstava, akvizicija i drugih inovativnih modela investicija. U vezi s razvojem novih tehnologija, sve će veća biti potreba za novim talentima u oblastima poput istraživača podataka i digitalnih tehnologija, uključujući marketing. Osiguravači će morati da razviju strategiju razvoja koja će omogućiti bolje perspektive razvoja i umanjeње barijera na slobodan protok radnika.

Preporuke autora

Splet ekonomskih, političkih, regulatornih i tržišnih obrta u 2017. godini pružiće evropskim osiguravačima priliku za ponovno definisanje strateških ciljeva. U okolnostima koje se brzo menjaju, osiguravačima je potrebna jasna vizija budućeg razvoja, i kako da najbolje pozicioniraju svoje firme u cilju održivog dugoročnog uspeha na znatno drugačijem tržištu. Predstavnici menadžmenta želeće da preispitaju svoje aktuelne trogodišnje planove pomoću velikih strateških pitanja: za koje velike tržišne obrte treba da se pripremimo? Šta će te promene značiti za razvoj našeg poslovanja? Da li imamo u vidu druge usluge i tržišta? Kako da ponovo osmislimo distributivne kanale i operativne troškove? Koje nove tehnologije primeniti? Kakvi su nam talenti potrebni kako bismo se dalje razvijali?

Analiza opisuje stratešku mapu puta za 2017. godinu koja može pomoći članovima upravnih organa da adresiraju brojne izazove. Među njih se ubrajaju: ponovno osmišljavanje biznis planova kako bi se išlo u susret transformaciji tržišta; razvoj personalizovanih usluga i investicijskih strategija u izazovnim tržišnim okolnostima; stavljanje osiguranika u centar razvoja poslovanja; unapređenje digitalne transformacije i privlačenje, razvoj i zadržavanje talentovanih radnika.

Literatura

- Crawford, Shaun; Freiling, Andreas; Manchester, Peter (2017), Ernst & Young, 2017 European insurance outlook, pp. 1-15